

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

I. Francisci facta ac miracula Lusitani Regis imperio perscribuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

482 FRANCISCI XAVERII

HORATII

TVRSELLINI
DE VITA

FRANCISCI
XAVERII

LIBER SEXTVS.

CAPVT I.

*Francisci facta ac miracula Lusitani
Regis imperio perscribuntur.*

TSI diuina dona ac mu-
nera, quibus Franciscus
cumulatus fuit, in omni-
bus eius vitæ partibus,
quas demonstrauius,
identidem enituerunt;
tamen non erit abs re, quæ cursim & ob-
scure significata sunt, propalam otiose-
que contemplanda proponere: vt, ex-
plicatis rerum generibus, vno in conspe-
ctu omnia liceat intueri. Atque (vt pri-
mum exponamus ea, quæ vulgo plus ad-
mi-

mirationis habent, atque in se æquos ini-
 quosque conuertunt) non solum in toto
 vitæ cursu, sed multo etiam magis in ipso
 funere permulta Francisco contingere di-
 uinitus, quæ nulla naturalis causâ mira-
 culo eximere queat. Ea nos igitur diuina
 iudicia ac testimonia eius sanctitatis dili-
 gentius persequemur. Omnium autem
 rerum eos auctores citabimus ac testes,
 quorum de auctoritate ac fide dubitare
 nefas sit. Ioannes ergo Lusitaniæ Rex hoc
 nomine tertius, cuius missu, vt antè dixi-
 mus, Franciscus Xauerius in Indiam con-
 tendit, cum cognitam exploratamque
 haberet eius sanctimoniam, non minus
 honoris habuit mortuo, quam viuo ha-
 buerat. Nam Xauerij morte nuncia-
 ta, haud secus quam par erat, tanti viri
 acturâ motus, Orientis ingemuit cla-
 dem, qua nullam fortasse maiorem ab
 nato Deo accipere potuisset. Inde vbi
 minimum laxauit dolor (vt eum egregia
 sua pietas ac prudentia facere admone-
 bat) vnde dolorem acceperat, indidem
 remedium petiit doloris. Plurima per
 Franciscum vt in vita, sic post mortem
 diuinitus edita ad eum fama pertulerat.
 Itaque tum hominis, tum Religionis
 studio accensus, Francisco Barreto, In-
 diæ Proregi, negotium per literas dat,

ut illustria Xaverij facta miraculaque om-
 nibus iudiciis peruestigata perscribat
 ad se. Sibi enim in animo esse, eam testi-
 ficationem Romam mittere ad Pontificē
 Max. ut ille, si ei videretur, viro sanctimo-
 nia & miraculis in clyto caelestes honores
 rite decerneret. Ut autem optimi Regis
 de Xaverij virtute opinio nota ac testata
 sit omnibus, operæ pretium duximus ex-
 emplum regiarum intexere literarum.
 Prorex amice, tibi ego Rex salutem plu-
 rimam. Francisci Xaverij vita ac labo-
 res exempli adeo salutaris extiterunt, ut
 Deo gratissimum fore existimemus, si
 ea ad diuinam gloriam laudemque pro-
 ferantur in lucem. Quocirca ut illa in vul-
 gus edita quam par est apud omnes au-
 thoritatem habeant, ac fidem; magno-
 pere tibi mandamus, ut vsquequaque in
 India, vbicunque locupletes atque ido-
 nei huiusmodi rerum testes esse videbun-
 tur (qui scilicet cum Francisco vsu cō-
 suetudinemque habuerint) tabulas pu-
 blicas ac testificationes, testibus iureiu-
 rando adactis, rite conficiendas quam
 diligentissimè cures, cum de vita eius ac
 moribus, deque rebus omnibus ab eo ad-
 gestis, tum verò de iis quæ diuinitus ille
 & viuus patrauit, & mortuus. Eas tabu-
 las

las simul cum testimoniis auctoritatibus-
 que omnibus tuo chirographo subscri-
 ptas, annuloque obsignatas; triplici ad
 nos transmittes via. Hoc sedulo & celeri-
 ter si feceris, magnam à nobis inieris gra-
 tiam. Olyssipone V. Kal. Apr. M.D.LVI. *Proregis*
 Prorex igitur Indiæ, perlectis regiis lite- *inquisitio*
 ris, ex iis confestim per idoneos homi- *infacta*
 nes intentius inquiri iussit, non solū Goæ *Xauerij.*
 in Indiæ metropoli, verum etiam in ora
 Indiæ vniuersa; ad hæc Malacæ, cæteris-
 que locis, vbi Franciscum versatum esse
 constabat. Comperta sunt haud dubiis
 auctoribus permulta per Franciscum &
 in vita & post mortem vel salubriter ge-
 sta, vel patrata diuinitus. Ea Prorex in ta-
 bulas publicas relata, suaque subscripta
 manu, atque annulo obsignata, ad Regē
 celeriter perferenda curauit. Res eò loci
 iam erat, vt Rex, iisdem tabulis Romam
 transmissis, per Legatum suum ageret cū
 Pontifice, vti Xauerium rite in Sancto-
 virorum numero reponeret; cū piis e-
 ius consiliis immatura mors interuenit.
 Extat apud nos regiarum tabularum ex-
 emplum, rite obsignatum, subscriptumq;
 Proregis manu, vnde sunt ea, quæ adhuc
 exposuimus, quæque deinceps expositu-
 ri sumus, magna ex parte se prompta. Et
 quoniam superioribus libris illorum ple-
 raque

raque comprehendimus, iam reliqua
subtexemus; quæ de industria huc reie-
cimus, quia suis intexere locis haud sanè
facile, varias ob causas, videbatur.

CAPVT II.

*Xauius futura & absentia predi-
cit, cogitationes hominum intro-
spicit.*

MVLTI quidem Xauius præcla-
risq; Dei muneribus, sed non alio
magis quàm multiplici Prophetiæ dono,
conspicius fuit. Eius rei haud dubia in-
dicia elucet in omnibus ferme vitæ eius
partibus, sed illa maximè excellunt. Cos-
mus Ioannes, Procurator regius, adamā-
tem eximia magnitudine coëmerat in In-
dia octo aureorum millibus, quadruplo
pluris in Lusitania futurum. Hunc Fer-
dinando Alvaro in Lusitaniam soluenti
crediderat deferendum ad Regem. Sub
id tempus Franciscus Goam ad eum ve-
nit: pro familiaritate, vti mercimonia
eius habeant, rogat. Ille cum de cæte-
ris mercibus in Lusitaniam missis, tum
verò de adamante illo narrat, feliciter se-
cum agi ratus. Tum Xauius rogat eum
tandem